

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

744. An simoniacum sit resignare, vel conferre alteri beneficium ad consequendum aliquid temporale tenquam finem, & econtra dare, seu exhibere temporale ad obtinendum beneficium per resignationem &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

Questio 744. An simoniacum sit resignare (vel, quod quò ad præsens institutum idem est, conferre) alteri beneficium ad consequendum aliquid temporale tanquam finem; & contra dare seu exhibere temporale aliquid ad obtinendum beneficium per resignationem, vel collationem, aut etiam præsentationem?

Respondeo ad hanc questionem fundamentalem, unde aliarum plurimum resolutio dependet, Primò. Si temporale illud est finis intrinsecus rei illius spiritualis aut annexæ spirituali, datio illius rei spiritualis, ob hunc finem intrinsecum temporalem, non est simoniaca. Ad eòque simoniaca non est collatio, vel resignatio, uti nec petitio, & acceptatio beneficii, ut Collatarius, vel Resignatarius habeat, unde vivat; cum beneficia ab Ecclesia propter sustentationem vitæ Clericorum, & temporale subsidium, tanquam finem suum intrinsecum instituta & ordinata sint. Cardenas *loc. cit. n. 89.* Siquidem hac ratione nullus intrat contractus non gratuitus circa spirituale, aut spirituale annexum (qualis est omnis simonia; cum definitur, quòd sit studiosa voluntas emendi, vel vendendi spirituale aliquid, aut spirituale annexum, veniente nomine venditionis, & emptionis omni contractu non gratuito. D. Tho. 2. 2. q. 100. a. 1. ad 5.) non formaliter, nec æquivalenter talis, dum ex isto fine conferens, aut resignans nihil paciscitur (non enim obligat resignatarius, ut vitam sustentet) neque dat spirituale pro temporali, sed omnino gratis & liberaliter, respiciendo purè utilitatem Collatarii, vel Resignatarii. Ac proinde responsio hæc non subjacet damnationi illi, quæ damnata est ab Innoc. XI. hæc propositio in ordine 46. *id quoque locum habet* (nempe quòd dare temporale pro spirituali non sit simonia) *etiamsi temporale sit principale motivum dandi spirituale, imò etiamsi sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud pluri estimetur, quam res spiritualis*: tum quia, ut dictum, non datur spirituale pro temporali, nec fit contractus; tum quia temporale in hoc casu est motivum, & finis intrinsecus quidem, sed minùs principalis, siquidem sustentatio vitæ non est finis intrinsecus spiritualitatis, sed temporalitatis præbendæ seu beneficii, finis autem intrinsecus ille, ad quem ordinatur temporalitas præbendæ, est finis minùs principalis, & finis intrinsecus spiritualitatis, seu ad quem ordinatur spiritualitas præbendæ, est magis principalis, nempe commodum spirituale. Et sic desiderans, petens, & acceptans præbendam (si rectè & ordinatè procedit) non petit, aut accipit præbendam propter sustentationem vitæ tanquam finem principalem, sed tanquam finem intrinsecum minùs principalem. Jam verò propositio damnata dicit, non esse simoniam, etiamsi temporale sit principale motivum dandi spirituale. Cardenas *loc. cit. n. 98. juncto num. 95.* proinde

2. Respondeo secundò: Facere, seu dare spirituale aliquid ob commodum temporale tanquam propter finem principaliter intentum est simoniacum; secus, si intendatur principaliter bonum spirituale, & secundariò bonum temporale, v. g. Beneficiatus frequentans chorum propter distributiones, aliàs non iturus, dum respicit distributiones quasi finem sui operis principaliter intentum,

F. Leuren. Fori. Benef. Tom. III.

peccat mortaliter, & committit simoniam (cujus contrarium, nempe id non esse simoniam, saltem ex natura rei, seu quòd idem est, jure divino naturali, expressè tradit Pirhi, *ad tit. de simon. n. 130.* eò quòd intendere lucrum temporale, etiam tanquam finem principalem non sit emere, vel vendere rem spirituale, si non intendatur lucrum principaliter tanquam pretium, sed tanquam debitum sustentationis stipendium, vel tanquam Eleemosyna gratis oblata) si autem habet principalem finem Deum, seu cultum divinum, ad distributiones verò respicit secundariò, non quasi in finem, sed sicut in id, quòd est necessarium ad sui sustentationem, constat, quòd non vendat actum spirituale, & ita simoniam non committit, nec peccat. Sic enim distributionum acceptio non erit causa, quare vadat ad Ecclesiam, sed propriè hujusmodi determinatio, quare nunc vadat, & non alià vice. D. Tho. *quodlibet. 8. a. n. 11.* & ex eo Cardenas *loc. cit. n. 99.* Pari modo erit simoniacus, qui celebrat propter stipendium tanquam finem principaliter intentum; secus, si principaliter propter salutem animæ, & secundariò propter stipendium, quatenus deserviens ad sui sustentationem. Item qui cupit nunc baptizari, dum se offert occasio accipiendi amplum donarium, v. g. à patrino, aliàs adhuc dilaturus Baptismum, si suscipit Baptismum nunc ob illud donum tanquam finem principaliter intentum, est simoniacus; secus, si suscipit Baptismum propter salutem animæ, & secundariò vult baptizari nunc, ne amittat occasionem donarii illius; cum hoc modo commodum temporale est tantum impulsivum. Cardenas *loc. cit. n. 102. & 103.* Ratio responsionis jam indicata est ex S. Thoma. nempe quòd, qui actionem spiritualem facit, aut spirituale quid exhibet ob commodum temporale tanquam ob finem principaliter intentum, æquivalenter vendit actionem illam spirituale, seu spirituale illud, non secus, ac serviens Domino propter mercedem, vendit actionem, & servitium suum Domino; secus verò, si commodum temporale secundariò intendatur. Cardenas *n. 100.* ubi etiam addit, quòd, si dans de suo, & sine ulla obligatione dandi tali, v. g. distributiones frequentanti chorum (vel, quòd idem esse videtur, legenti sacrum) sciret, velle illum eas, vel illud recipere propter commodum temporale ab eo principaliter intentum, utrumque fore simoniacum, quia alter venderet actionem suam, v. g. frequentationem chori, lectionem sacri, & alter eam emeret.

3. Respondeo tertio: Dum datur temporale aliquid propter beneficium obtinendum, etiam tantum tanquam propter finem minùs principalem, adhuc erit simoniacum, si illud, quòd datur, alliciat, & moveat animum conferentis, vel resignantis beneficium, aut præsentantis ad illud; Secus, si id non alliciat ad collationem, resignationem, præsentationem, v. g. qui dat gratiò de cetero munus alicui, ut is secundum statum suum, quo fortè non nihil exciderat, decentius vivat, intendendo hoc ipsum principaliter, seu tanquam finem principalem suæ donationis, intendat tamen simul secundariò, ut donatarius sibi cõferat resignet vel, beneficii suum, vel ad illud præsentet, est simoniacus; quia dat quòd alliciat illum ad conferendum, vel resignandum beneficium. Econtra famulatur quis alteri propter mercedem temporale tanquam finem principaliter intentum; secundariò tamen,

Hh 2

etiam

etiam cum spe aliqua obtinendi ab eo beneficium; unde dicitur famulari propter beneficium obtinendum tanquam finem minus principalem & indirectum, non est per hoc simoniacum (nisi perventio, & tunc intendat beneficii primario per famulatum suum) quia solus famulatus æquali mercede compensatus non allicit animum ejus, cui famulatur, ad conferendum famulanti beneficium. Cardenas *loc. cit.* n. 105. & 106. qui id ipsum, à n. 107. probat ex c. *et si quæstiones, de simon.* ubi dicitur: quod scriptum est, beatus, qui excutit manus suas ab omni munere, de illis donis dictum est, que accipientis animum allicere, & pervertere solent; & additur: que voluntatem recipientis inclinare vel movere non debent, non tamen Ecclesia Romana interpretari consuevit, accipientem in his delinquere, vel donar. rem. Ex cuius textus prior parte infert, dantem munera, que recipientis ea animum allicere, vel pervertere solent, quamvis dicat, se dare propter affectionem beneficii tanquam finem secundarium, committere simoniam; quia revera dat munera, ut per ea sibi parat viam ad beneficium. Quod postremum, nescio, an rectè inferat Cardenas; cum non omnis, qui dat munus, quod inclinare potest recipientem ad faciendum aliquid, eò ipso det illud, ut illum alliciat ad tale quid faciendum. Econtra ex posteriore textus illius parte infert, non fore simoniacum dantem munus ab obsequio, seu exhibentem famulatum taliter, ut per illum non moveat, aut inclinaret ad dandum beneficium, licet spem habeat perveniendi hac ratione ad beneficium tanquam finem secundarium. Quod saltem fat efficaciter confirmatur ab eodem num. 109. à posteriore, nempe, quod durum sit damnare omnes famulos, & familiares Episcoporum, & Cardinalium, qui cum hac spe obtinendi beneficium famulantur illis, & in hoc sensu respiciunt secundario præbendam. Rectè tamen monet eosdem Cardenas nu. 110. quod, cum facile intentio illa pervertatur, & inflectatur ad respiciendum beneficium, & hoc sensu dicatur famulari propter beneficium tanquam finem principalem famulatus sui, ut caveant, ne famulatum, simile munus ab obsequio præstent principaliter ob promotionem ad beneficium; vel etiam, ut expressè ait, cum animo alliciendi suo famulatum voluntatem Episcopi ad talem promotionem.

Questio 745. An simoniacum sit dare tanquam gratuitam compensationem (hoc est, que fit ex gratitudine, sive propter debitum gratitudinis, verum vel existimatum, quæque longè diversa est à gratuita donatione, utpote que fit ex mera liberalitate, ita ut non detur ob nullum debitum, neque iustitia, neque gratitudinis, neque cum ullo onere. Et prout gratuita donatio in presenti condistinguitur à purè spontanea donatione remuneratoria) temporale pro spirituali, vel contrà, v. g. dare temporale aliquid pro beneficio resignato, vel collato, vel presentatione ad illud; vel beneficium resignare, conferre pro temporali aliquo sibi dato aut exhibitio?

1. **R**espondeo affirmativè. Cardenas *loc. cit.* à nu. 38. juxta damnationem factam ab Innocentio XI. hujus propositionis: *simonia non est dare temporale pro spirituali, vel contrà, quando temporale est*

solùm gratuita compensatio pro spirituali, aut contrà. Sic itaque simoniacum erit, resignare (idem est de conferre, præsentare &c.) beneficium cum pacto, ut resignatarius se gratum exhibeat, seu ex gratitudine det certum quid temporale; seu resignantem resignatario imponere novam obligationem (intellige, præter obligationem naturalem antidoralem) implendi obligationem antidoralem, dando sibi ex gratitudine donum temporale. Cardenas *loc. cit.* à n. 39. citans n. 43. Suar. *to. 1. de relig.* l. 4. de *simon.* c. 5. nu. 11. ubi dicit, hanc non esse palliatam, sed manifestam simoniam, & num. 44. Gibalinum *tr. de simon.* q. 18. *Confessario 3. n. 5.* ubi dicit, hanc sententiam passim rejici; & gravi notà configi tanquam temerariam, & re ipsa simoniacam, quam, si sequamur, rerum omnium confusionem inducendam, & omnes dicturos, se pacifici de aliquo temporali pro spirituali tanquam de antidoro, & non de pretio, eaque simulatione recturos omnes conventiones simoniacas magno animarum damno, vagaturam simoniam, & omnia sacra contaminaturam. Etsi alias oppositam illam sententiam, nimirum licere pacifici de dando ex gratitudine, dono temporali pro re spirituali, aut spirituali annexa alias docuit Diana, *p. 2. li. 2. Miscell. resol.* 39. & p. 10. *rr. 5. Miscell. resol.* 5. & p. 11. *rr. 5. resol.* 40. citans pro se Gaspar. Hurtad. Machado. Tannerum, Felin. &c. (quorum tamen plures id non tenere, sed hoc solum, quod resignans petere possit, ut resignatarius impleat obligationem antidoralem, sine eo; quod is subeat novam obligationem, inquit Cardenas *loc. cit.* n. 4.

2. Responsonis, & consequenter damnationis opposita sententia varias probationes adducit Cardenas à n. 46. quæ in hanc ferè recidunt, quod obligatio naturalis antidoralis, quæ nascitur ex ipsa datione beneficii, & quæ obstringitur eo ipso, qui accipit aliquod beneficium, non determinet aliquid temporale, per quod compensari debeat beneficium acceptum; cum sufficienter ea obligatio naturalis antidoralis expleatur, quod fundet pro eo preces, & teneatur soluta ad gratificandum, pro ut acceptor beneficii spontaneè elegerit. Adeoque jam, qui pro collato beneficio determinatè temporale quid exigit; exigit aliquid supra ipsam obligationem antidoralem ultra debitum gratitudinis, & ad quod illum ipsa obligatio antidoralis illa non astringit, & consequenter obligando illum ad aliquid, ad quod non tenetur ex gratitudine, imponit illi novam & onerosam obligationem, & sic confurgit contractus onerosus, in quo datur temporale pro spirituali, adeoque evidenter committitur simonia, dum jam non datur pecunia ex obligatione antidorali, sed ex contractu oneroso.

3. Nec dicas primò: Obligatio antidoralis de jure inest in quolibet recipiente beneficium; ergo non est simoniacum pactum de antidorali obligatione implenda; quia pacifici de eo, quod de jure inest, non est simoniacum. Nam obligatio antidoralis de præstando obsequio aliquo ad placitum rationale recipientis beneficium inest de jure: non verò obligatio antidoralis de præstando tali determinato obsequio per exhibitionem doni temporalis. Cardenas *loc. cit.* n. 57. & 58. Neque dicas secundò: Per receptionem beneficii subiens eo ipso obligationem antidoralem, potest sponte offerre impletionem illius obligationis faciendam determinatè per aliquid temporale; sed hæc promissio accepta